

Nowości technologii informacyjnej a edukacja – Podcast

Dorota Janczak

W dzisiejszych czasach wykorzystanie technologii informacyjnej w edukacji to już konieczność. Nauczycielom poszukującym nowych możliwości rozwijania kreatywności i motywowania uczniów przychodzą z pomocą coraz to nowsze technologie. W artykule tym przedstawię jedną z nich – podcasting.

Czym jest podcast?

Podcast to audycja internetowa, ukazująca się cyklicznie, dostępna zazwyczaj w formacie mp3, przygotowana do subskrypcji i zapisania na dysku użytkownika. Nazwa „podcast” pochodzi z połączenia dwóch słów „iPod” – tj. odtwarzacza muzycznego firmy Apple oraz „broadcast” z języka angielskiego – „transmisja, przekaz”.

Podcast łączy w sobie zalety tradycyjnego radia i nowych technologii. W sieci można znaleźć audycje tworzone przez profesjonalistów (np. CNN, BBC, Polskie Radio) oraz przez amatorów, u których brak do-

świadczenia jest nadrabiany swobodą wypowiedzi i silnym kontaktem ze słuchaczem. Koszt nadawania podcastu wydaje się minimalny, a własną audycję potrafi prowadzić każdy.

Możemy go wysłuchać on-line, używając komputera, ale o wiele wygodniejszą formą korzystania jest zapisanie go na dysku odtwarzacza mp3 i słuchanie w dowolnym miejscu i czasie. Użytkownik nie musi sprawdzać, czy nowy epizod jest już dostępny na stronie WWW. Zrobi to za niego, automatycznie, specjalny program, który zajmie się także ściąganiem audycji na dysk. Zadanie odbiorcy polega tylko na odnalezieniu interesujących go podcastów oraz zdecydowanie, które z nich chce subskrybować – reszta dzieje się już bez wysiłku z jego strony.

Podcast może mieć różną tematykę, styl prowadzenia oraz formę – od profesjonalnej audycji radiowej, poprzez kurs językowy, czytany tekst literacki, wywiad – do dźwiękowego bloga. Jest też kilka rodzajów podcastów, np. vodcast (videocast), czyli audycja

telewizyjna, phonecasting – podcast tworzony za pomocą telefonu, czy Skypecasting – podcast tworzony poprzez nagranie konferencji (rozmowy kilku użytkowników) prowadzonej przy użyciu programu Skype.

Podcastami można posługiwać się w celach edukacyjnych. Możemy z nich korzystać zarówno jako odbiorcy, jak i twórcy. W sieci dostępne są przede wszystkim audycje obcojęzyczne, wśród nich nie brakuje takich, których głównym celem jest wpieranie osób uczących się języka obcego. Natknijmy się też na podcasty tworzone przez pasjonatów najróżniejszych dziedzin, także na te, które są bliżej lub dalej związane z przedmiotami szkolnymi. Niestety brakuje jeszcze podcastów ściśle powiązanych z programem nauczania naszych szkół, tym bardziej w naszym ojczystym języku. Wynika to z niewielkiego rozpowszechnienia tej formy wśród nauczycieli. Jest to szczególnie widoczne na rynku polskim.

Na szczęście bez trudu sami możemy się stać czasem twórcami podcastów.

I mogą to robić zarówno nauczyciele, jak i uczniowie. Możliwości edukacyjnych jest wiele, tak samo jak wiele jest celów, które w ten sposób można osiągnąć. Wszystko zależy od naszych potrzeb. Przy tworzeniu podcastów uczniowie zdobywają różnorodne umiejętności, w zależności od wybranej tematyki i formy. Ćwiczą swe zdolności językowe, prezentowanie zdobytej wiedzy i formułowanie opinii. Dzieli się własnymi opracowaniami z rówieśnikami, co mobilizuje ich do pracy i zwiększa satysfakcję z jej wykonania.

Nauczyciele zaś – twórcy podcastów – dostają do dyspozycji nowe narzędzie ułatwiające dzielenie się wiedzą. Podążając z duchem czasu, mogą przygotowywać materiały audio do wykorzystania na szkolnych zajęciach lub podczas samodzielnej pracy uczniów poza szkołą.

Podcasty nadają się doskonale do dokumentowania życia szkoły czy klasy, nagrywania wywiadów z ekspertami czy też interesującymi osobami, do tworzenia własnych cyklicznych audycji tematycznych.

Zabawę z podcastem można zacząć od nagrywania przygotowanych wcześniej tekstów, stopniowo przechodząc do audycji dokładnie zaplanowanych, ale swobodnie „mówionych”. Warto skoncentrować się na tematyce bliskiej uczniom, na tym, co ich najbardziej interesuje. W ten sposób osiągamy podwójny sukces – zmotywowanych twórców i zainteresowanych odbiorców podcastów.

Korzystanie z istniejących podcastów

Aby bez zbędnych komplikacji zdobyć interesujące nas podcasty, musimy

zaopatrzyć się w specjalny program, zwany podcatcherem. Pozwala on automatycznie subskrybować i ściągać na dysk komputera te audycje, które wybrał użytkownik. Na rynku mamy kilka takich programów, najbardziej popularne to iTunes firmy Apple, Juice oraz Polcaster. Wszystkie wymienione dostępne są w sieci za darmo, choć tylko Polcaster ma interfejs w języku polskim. Niestety jego darmowe użytkowanie związane jest z pewnymi ograniczeniami. Część z tych programów umożliwia łatwe wyszukanie audycji w sieci. Przy ich odnajdywaniu możemy się też posłużyć wyszukiwarką internetową lub katalogami tematycznymi znajdującymi się na stronach WWW poświęconych podcastingowi. Nowe epizody podcastów, subskrybowane przez użytkownika, będą automatycznie wykrywane przez podcatcher i ściągane na dysk. Zdobyte w ten sposób pliki można skopiować na odtwarzacz mp3 i słuchać w dogodnej chwili i miejscu. Decydowanie o sposobie i czasie użytkowania podcastów odróżnia te audycje od tych nadawanych przez tradycyjne radio.

Większość podcastów jest udostępniana bez żadnych opłat. Są one tworzone głównie w domowych warunkach, stąd ich nie zawsze najlepsza jakość. Miłośnikom podcastingu to nie przeszkadza. „Domowa robota” oznacza łatwość i swobodę produkcji, a tę ostatnią bardzo sobie cenią.

Tworzenie i publikowanie własnych podcastów

By stworzyć własne podcasty musimy mieć przede wszystkim pomysł na audycje i dobrze je zaplanować.

Jeśli chodzi o sprzęt, wystarczy mikrofon podłączony do komputera lub, gdy zamierzamy nagrywać

w terenie, dyktafon cyfrowy. Odtwarzacz mp3 czy telefon komórkowy z funkcją dyktafonu nie pozwolą nagrać dźwięku wystarczającej jakości. Nagrywanie za pomocą magnetofonu przysporzy nam kłopotów – potrzebny będzie dostęp do sprzętu umożliwiającego zamianę zapisu analogowego w cyfrowy.

Do nagrywania nie potrzebujemy też wyrafinowanego oprogramowania. Najwygodniejszy jest darmowy program Audacity. Pozwoli nam nie tylko nagrywać, ale i dokonać prostej edycji materiału dźwiękowego, a także jego konwersji na format pm3 (jeśli doinstalujemy encoder). Operacje te nie są skomplikowane i nie potrzebujemy to tego wielkiego przygotowania, a w Internecie można znaleźć dokładne instrukcje.

Jeśli liczymy na sukces, nie wystarczy nam dobra jakość techniczna nagrania, musimy szczególnie zadbać o formę i treść audycji. Bardzo ważne jest, by w pracach nad nagrywaniem, nie pominąć fazy planowania. Dobrze, gdy twórcy znają prawa, jakimi kieruje się wybrany przez nich gatunek, choć czasem warto oprzeć się na ich intuicji. Wiele zależy od wieku autorów, im starsi uczniowie, tym przygotowanie powinno być bardziej gruntowne, poprzedzone analizą przykładów.

Prace nad podcastami można rozpocząć od nagrywania czytanych wcześniej przygotowanych tekstów. Bardziej doświadczeni „mówcy” mogą być wspierani przez własne notatki, ułożone na przykład w punktach. Pamiętajmy, że pomaga nam technika. W każdej chwili możemy wcisnąć pauzę, coś powtórzyć czy poprawić, a w fazie edycji wyciąć, wkleić, przestawić kolejność. Oczywiście wszystko po to, by pozbyć się błędów, a nie, by manipulować materiałem.

Szczególnie ciekawe dla młodych ludzi są te podcasty, które zawierają muzykę, choćby jingle muzyczne. Trzeba jednak pamiętać, że jeśli zamierzamy publikować je w Internecie, musimy mieć na to zgodę właściciela praw autorskich. W praktyce wiązałoby się to z płaceniem tantiemów, na które, jak zakładam, nie mamy funduszy. Pozostają dwa rozwiązania: możemy korzystać z utworów autorów (zwykle amatorów), którzy udostępniają je za darmo, lub stworzyć własne. Okazuje się, że „darmowe” nie zawsze znaczy „gorsze” – w sieci można znaleźć wiele ciekawych materiałów muzycznych, a samo ich tworzenie nie wymaga od nas przygotowania muzycznego. Możemy skorzystać z programów za pomocą których, w prosty sposób, z gotowych próbek dźwięku (tzw. sampli), jak z cegiełek, zbudujemy własne melodie i całe aranżacje. Proponuję prosty w obsłudze Sony ACID XPress (freeware) lub aplikacje z serii EJay (dostępne przy zakupie niektórych czasopism komputerowych).

Jak już wspomniałam, w edycji pomoże nam Audacity. Pozwoli zmiksować cały materiał, podda go pracom filtrów, skonwertuje pliki z formatu wav do mp3.

Tak przygotowane podcasty można publikować w szkolnej zamkniętej sieci lub w Internecie. W tym drugim przypadku przydatny będzie serwer z dużym limitem transferu, na którym administrator udostępni nam wystarczającą ilość miejsca na stosunkowo duże pliki audio. Jest to bardzo ważne, jeśli liczymy na dużą popularność i częstotliwość naszych podcastów.

Tu z pomocą przychodzi amerykański, więc anglojęzyczny, portal Podomatic. Miejsce stworzone specjalnie z myślą o użytkownikach podcastów. Zawiera

materiały setek autorów, które łatwo przeszukiwać i przesłuchać, a twórcom udostępni za darmo 500 MB na własne podcasty oraz narzędzia do śledzenia ich popularności.

Dobre rady na koniec

Jeśli poważnie myślimy o swoich słuchaczach, dbajmy o systematyczność udostępniania kolejnych epizodów podcastu. Dobrze oceńmy swoje możliwości, nie publikujmy odcinków jeden po drugim po to, by po jakimś czasie zupełnie zamilknąć z powodu braku materiału. Trzymajmy się też określonego wcześniej stylu czy tematyki – tak, aby utrzymać wiernych słuchaczy.

Myślę, że niezłym pomysłem jest tworzenie szkolnego czy też klasowego podcastu. Można emitować regularne audycje kół zainteresowań. Nieźle sprawdzają się też podcasty prezentujące prace literackie uczniów. Świetnie nadają się do wzbogacenia szkolnej gazetki, czy strony internetowej. Ważne, że korzystają z technologii bliskich uczniom, motywują ich, dają możliwości rozbudzania odpowiedzialności za własną pracę oraz rozwijają kreatywność.

Więcej informacji:

- <http://www.podcasting.com.pl/> – platforma poświęcona podcastingowi
- <http://www.polskieradio.pl/podcasting/> – część portalu Polskiego Radia poświęcona podcastom
- <http://www.polcaster.info/index.php> – Polcaster – pierwszy polski podcatcher
- <http://www.tvn24.pl/podcast.html> – podcasty TVN24

- <http://www.loilza.pl/> – Co słyszać? Szkolne radio – ilżecki podcast
- <http://www.podcasting.com.pl/> – ŁAP podcast – przewodnik podcastera
- <http://nasadln.nmsu.edu/dln/content/podcast/> – podcasty dostępne na stronie NASA
- <http://einterw.libsyn.com/> – English in the Real World – podcast przydatny przy nauce angielskiego
- <http://www.sonycreativesoftware.com/download/step2.asp?DID=551> – strona producenta ACID XPress, możliwość ściągnięcia programu
- <http://audacity.sourceforge.net/> – strona twórców programu Audacity
- <http://www.podomatic.com/> – portal Podomatic

Autorka jest nauczycielem konsultantem Ośrodka Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie